

ומשה היה רועה

שמות ג, א.

משה רבינו הפקיר את העֶדֶר כולו כדי להציל גדי אחד

"ומשה היה רועה". מסופר במדרש^[1] שכאשר הקב"ה בחן את משה רבינו – "לא בחנו . . . אלא בצאן", כיצד מתנהג בהיותו "רועה צאן", וכמסופר שם שכאשר גדי ברזח מן העדר, רץ אחריו משה עד שהשיגו והרכיבו על כתפו כו', וכאשר הקב"ה ראה את הנהגתו – "יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם", אזי בחר בו הקב"ה להיות "רועה ישראל", "רעיא מהימנא", עד סוף כל הדורות, ובלשון חכמינו זכרונם לברכה^[2]: "מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש".

והנה, בסיפור הנזכר לעיל מודגש שענינו של ה"רועה" הוא – לדאוג לספק את כל צרכיהם של הצאן, ולשמור עליהם מפני ענינים בלתי – רצויים כו', ועד כדי כך – שאפילו כאשר ישנו גדי שנמצא במצב ירוד ביותר עד שבורח מן העדר (שנמצא במקום המרעה, מקום חיותו) ורץ למדבר, מקום שאין בו עשבים, "נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים" – עוזב משה רבינו את העדר כולו, ורץ אחרי אותו גדי, כדי להשיבו אל העדר, ובראותו שאין לו כח להלך ברגליו, נושא אותו על כתפיו, ומשיבו אל העדר.

זוהי ההוראה לכל אחד ואחת מישראל: לכל לראש – הנה בידעו שמשה רבינו הוא "רעיא מהימנא" דכל בני ישראל עד סוף כל הדורות, היינו, שדואג לכל צרכיו כו' – הרי הוא משתדל להתנהג בהתאם לרצונו של הרועה – משה רבינו. ונוסף לזה – הרי הוא לומד מסיפור המדרש אודות הנהגתו של משה רבינו:

גם יהודי פשוט שבפשוטים – הרי ישנם כמה וכמה עניני יהדות, תורה ומצוותיה, שבהם מחזיק בתוקף כו'. ולכן, בראותו שישנו יהודי שמצבו הרוחני הוא בבחינת "שָׁה פזורה", היינו, שנמצא במדבר, "נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים", במובן הרוחני – עליו ללמוד מהנהגתו של משה רבנו, ולדאוג להחזיר יהודי זה לחיק היהדות, על ידי זה שפועל עליו בנוגע לעניני התורה והמצוות כפי יכלתו (במעמדו ומצבו בתור פשוט שבפשוטים).

כלומר: אף שגם מצבו בעניני יהדות אינו בשלימות, ואם כן, יכול לחשוב שמוטב לו לדאוג לעצמו (להוסיף בעניני התורה ומצוות בעצמו) מאשר לדאוג עבור הזולת, שהרי אפילו בנוגע לחבירו, שנמצא בדרגתו, אומרת התורה ש"חייך קודמין", ועל אחת כמה וכמה כאשר הזולת נמצא במצב ירוד ביותר, עד שבורח למדבר רחמנא ליצלן –

הנה על זה אומרים לו, שמשה רבינו הראה את הדרך כיצד צריכים להתנהג ביחס ליהודי כזה: משה רבינו היה יכול לעזוב את הגדי שברח מן העדר, ולהתעסק עם העדר כולו, שהיה מרובה – הן בכמות והן באיכות – מאותו גדי אחד שהיה במצב ירוד כל כך עד שברח מן העדר, ואף על פי כן, לא עשה משה רבינו כן, אלא אדרבה: הניח את העדר כולו ורץ אחרי גדי אחד כדי להשיבו אל העדר! ... ועד שבראותו שאין לו כח להלך בעצמו, הרכיבו על כתפו! ודוקא על ידי הנהגה זו – אמר לו הקב"ה: "חייך אתה תראה צאני ישראל", אתה הוא זה שתזכה להיות "רועה ישראל" ו"גואל ישראל" עד סוף כל הדורות, ואתה הוא זה שתזכה לקבל את התורה, וכל זה - מפני הנהגתו באופן האמור.

...אומרים לו לאותו יהודי... – עליך ללמוד מהנהגתו של משה רבינו, ולהתעסק עם יהודי שבבחינת "שה פזורה", עד שבורח למדבר כו' – להצילו מ"נחש שרף ועקרב גו", ולהשיבו אל כללות ישראל. ומובן, שכאשר מדובר אודות ענין של "פיקוח נפש" – הרי זה דוחה את כל התורה כולה!

...משה רבינו אינו יכול להמשיך ולתפקד בתור "רועה ישראל" בידעו שישנו ילד יהודי – גדי קטן – שתועה במדבר במצב של "צמאון אשר אין מים", ואינו מחפש "שליח" שילך להצילו, אלא הוא בעצמו רץ כדי להציל ילד יהודי, ופעולה זו מוסיפה בכללות ענינו בתור "רעיא מהימנא"! והנמשל – מובן.

קטע משיחת יום ב' דחג השבועות, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ג ח"ג ע' 1561

[\[1\]](#) שמו"ר ב, נ.
[\[2\]](#) סוטה יג, ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה